

**ZALECENIA DO WYKONYWANIA MAPY ZASADNICZEJ NA POTRZEBY OPRACOWANIA
DOKUMENTACJI STUDIALNO-PROJEKTOWYCH
z zakresu konserwacji i restauracji parków, ogrodów i innych form zaprojektowanej zieleni,
wpisanych do rejestru zabytków**

1. Przedmiot zaleceń

Przedmiotem zaleceń jest przygotowanie mapy zasadniczej jako materiału wyjściowego dla dokumentacji studialno-projektowych z zakresu konserwacji i restauracji parków, ogrodów i innych form zaprojektowanej zieleni, wpisanych do rejestru zabytków. Mapa zasadnicza powinna zawierać komplet informacji o elementach zagospodarowania terenu istotnych z punktu widzenia ww. dokumentacji.

Zalecenia stanowią informację dla wojewódzkich konserwatorów zabytków przeznaczoną do przekazania, w formie zaleceń konserwatorskich, właścicielom obiektów, wykonawcom pomiarów geodezyjnych i projektantom.

2. Materiały wyjściowe

Materiałem wyjściowym do przygotowania mapy zasadniczej¹ na potrzeby opracowania dokumentacji projektowej z zakresu konserwacji i restauracji parków, ogrodów i innych form zaprojektowanej zieleni, wpisanych do rejestru zabytków jest mapa zasadnicza znajdująca się w zasobach odpowiedniego Powiatowego Ośrodka Dokumentacji Geodezyjnej i Kartograficznej (dalej PODGiK). Mapa zasadnicza może być dostępna w formie analogowej lub cyfrowej. Mapę zasadniczą tworzy się w skali 1:500 lub 1:1000 – w przypadku obiektów wielkoprzestrzennych (powyżej 25-30 ha). Wybór określonej skali mapy powinien uwzględniać aspekt praktyczny – łatwość użytkowania arkusza wydruku.

Ze względu na to, że mapa zasadnicza obejmuje szeroki zestaw danych dotyczących: obiektów ogólnogeograficznych, elementów ewidencji gruntów i budynków oraz elementów sieci uzbrojenia nadziemnego, naziemnego i podziemnego, stanowi ona najdokładniejsze i najbardziej szczegółowe opracowanie kartograficzne służące wielu użytkownikom jako materiał referencyjny do tworzenia własnych systemów informacji przestrzennej.

3. Wymogi formalno-prawne

Treść mapy powinny stanowić obiekty wymienione w załączniku nr 5 do rozporządzenia Ministra Administracji i Cyfryzacji z dnia 2 listopada 2015 r, co w odniesieniu do drzewostanu

---

¹ Mapa zasadnicza – to według art. 2 pkt 7 ustawy z dnia 17 maja 1989 r. Prawo geodezyjne i kartograficzne, wielkoskalowe opracowanie kartograficzne, zawierające informacje o przestrzennym usytuowaniu: punktów osnowy geodezyjnej, działek ewidencyjnych, budynków, konturów użytków gruntowych, konturów klasyfikacyjnych, sieci uzbrojenia terenu, budowli i urządzeń budowlanych oraz innych obiektów topograficznych, a także wybrane informacje opisowe dotyczące tych obiektów. Tryb i standardy techniczne tworzenia map zasadniczych określa rozporządzenie Ministra Administracji i Cyfryzacji z dnia 2 listopada 2015 r. w sprawie bazy danych obiektów topograficznych oraz mapy zasadniczej. Mapę zasadniczą tworzy się w systemie teleinformatycznym w skalach: 1:500, 1:1000, 1:2000, 1:5000.

stanowi, że treść mapy powinna uwzględniać: drzewo iglaste, drzewo liściaste (z pominięciem drzew owocowych), o średnicy większej niż 0,20 m, mierzonej na wysokości 1,3 m nad poziomem gruntu². Zakres ww. treści na ogół jedynie w części pokrywa się z potrzebami dokumentacji studialno-projektowych z zakresu konserwacji i restauracji parków, ogrodów i innych form zaprojektowanej zieleni, wpisanych do rejestru zabytków. Brakujące informacje należy nanieść geodezyjnie na mapę w toku pomiarów uzupełniających.

Zgodnie z zapisami art. 53 b ustawy z dnia 17 maja 1989 r. Prawo geodezyjne i kartograficzne zaleca się wykonywanie mapy zasadniczej oraz mapy po uzupełnieniach w wersji cyfrowej³. Treść uzupełniająca wychodząca poza zakres określony w ww. rozporządzeniu powinna być zapisana na oddzielnych warstwach pliku elektronicznego.

Jeśli mapa ma być wykorzystana jedynie jako podstawa opracowań dokumentacyjnych i studialnych oraz projektu koncepcyjnego – nie ma konieczności posługiwania się mapą do celów projektowych. Wykonawca mapy może ją przekazać projektantowi bezpośrednio po wykonanym pomiarze.

Natomiast, jeśli mapa zasadnicza ma być wykorzystana do opracowań dotyczących inwestycji w rozumieniu Prawa budowlanego oraz projektów wykonawczych branżowych, należy się posługiwać mapą do celów projektowych, zaktualizowaną przez uprawnionego geodetę i zarejestrowaną w odpowiednim Powiatowym Ośrodku Dokumentacji Geodezyjnej i Kartograficznej (PODGiK).

4. Możliwe uwarunkowania

a. dostępność mapy zasadniczej dla danego terenu

Teren opracowania może nie mieć pokrycia w zasobach PODGiK, wówczas konieczne jest w pierwszej kolejności wykonanie mapy zasadniczej zgodnie z obowiązującymi wymogami prawnymi, a następnie uzupełnienie jej, jeżeli zajdzie taka potrzeba, o dodatkowe informacje w toku pomiarów uzupełniających. Zakres uzupełnień należy uzgodnić z autorem projektu konserwacji lub restauracji zabytku.

b. stopień pokrycia terenu opracowania przez mapę zasadniczą

Teren opracowania może nie mieć pełnego pokrycia na mapie zasadniczej, wówczas należy wykonać mapę zasadniczą dla brakujących obszarów, a następnie całość, jeżeli zajdzie taka potrzeba, uzupełnić o dodatkowe informacje w toku pomiarów uzupełniających. Zakres uzupełnień należy uzgodnić z autorem projektu konserwacji lub restauracji zabytku.

---

² „Do klasy obiektów OBOP (obiekt przyrodniczy) pozyskuje się m.in. takie obiekty jak: drzewo iglaste, drzewo liściaste, o średnicy większej niż 0,20 m mierzonej na wysokości 1,3 metra nad poziomem gruntu.” (rozdz. 5, § 37 ust. 6 rozporządzenia Ministra Administracji i Cyfryzacji z dnia 2 listopada 2015 r. w sprawie bazy danych obiektów topograficznych oraz mapy zasadniczej). „Do klasy obiektów OBOP nie pozyskuje się drzew owocowych nie będących pomnikami przyrody” (rozdz. 5, § 37 ust. 7 rozporządzenia Ministra Administracji i Cyfryzacji z dnia 2 listopada 2015 r. w sprawie bazy danych obiektów topograficznych oraz mapy zasadniczej).

³ Art. 53b: 1. Organ administracji może prowadzić mapę zasadniczą w postaci analogowej do czasu jej przekształcenia do postaci cyfrowej i utworzenia baz danych, o których mowa w art. 4 ust. 1a pkt 2, 3 i 10 oraz ust. 1b, nie dłużej jednak niż do dnia 31 grudnia 2013 r. 2. W okresie od dnia 1 stycznia 2014 r. do dnia 31 grudnia 2023 r., w przypadku nieutworzenia baz danych, o których mowa w art. 4 ust. 1a pkt 2, 3 i 10 oraz ust. 1b, mapa zasadnicza może być prowadzona w postaci wektorowej lub w postaci rastrowej uzupełnianej systematycznie danymi wektorowymi, na zasadach stosowanych przed dniem 1 stycznia 2014 r.

c. treść mapy zasadniczej

Treść mapy zasadniczej znajdującej się w zbiorach PODGiK może nie spełniać kryteriów określonych w rozporządzeniu Ministra Administracji i Cyfryzacji z dnia 2 listopada 2015 r. Wówczas konieczne będzie wykonanie pomiarów dodatkowych w celu dostosowania mapy zasadniczej do wymogów ww. rozporządzenia. Następnie całość, jeżeli zajdzie taka potrzeba, należy uzupełnić o dodatkowe informacje w toku pomiarów uzupełniających. Zakres uzupełnień należy uzgodnić z autorem projektu konserwacji lub restauracji zabytku.

5. Pomiary uzupełniające

Mapa zasadnicza jako podstawa dla opracowań dokumentacyjno-projektowych musi zawierać treści dotyczące cech kompozycji parku, ogrodu lub innej formy zaprojektowanej zieleni, wpisanych do rejestru zabytków. Treści te należy wnieść na mapę w drodze uzupełniających pomiarów geodezyjnych. Zakres treści ponadnormatywnych wynika ze specyfiki kompozycji danego założenia. Przedmiotem uzupełniających pomiarów geodezyjnych mogą być elementy będące relikdami układu historycznego lub współczesnego zagospodarowania terenu, takie jak:

- karpie drzew, złomy i wywroty,
- drzewa owocowe,
- skupiny drzew i krzewów,
- elementy małej architektury (ławki, pomniki, fundamenty, schody itp.),
- formy ukształtowania terenu (rampy, skarpy, pagórki, zagłębienia terenu),
- ślady układu dróg.

Wykonując pomiary uzupełniające, należy również zwrócić uwagę na ukształtowanie terenu, sugerujące istnienie zabytków archeologicznych. Te oraz pozostałe formy ukształtowania terenu, występujące na terenie opracowania, należy odnotować geodezyjnie przez wprowadzenie warstw pomocniczych i uzupełniających lub w inny czytelny sposób.

Pomiar uzupełniający zaleca się wykonać po wykonaniu inwentaryzacji szaty roślinnej w terenie i rozpoznaniu materiałów historycznych oraz po przeprowadzeniu wstępnych analiz kompozycji. Wówczas autorzy projektu konserwacji lub restauracji zabytku mają rozpoznanie, jakich elementów zachowanych z historycznej kompozycji brakuje na mapie zasadniczej.

W przypadku, gdy istnieją wcześniejsze opracowania studialno-projektowe i wiedza na temat obiektu jest wystarczająca, to wówczas możliwe jest wykonanie podstawowego pomiaru (doprowadzającego do stanu zgodności z rozporządzeniem Ministra Administracji i Cyfryzacji z dnia 2 listopada 2015 r.) oraz pomiarów uzupełniających w ramach jednej roboty geodezyjnej.

6. Uwagi końcowe

Przygotowanie mapy zasadniczej, jako materiału wyjściowego dla dokumentacji projektowych z zakresu konserwacji i restauracji parków, ogrodów i innych form zaprojektowanej zieleni, wpisanych do rejestru zabytków, wymaga ścisłej współpracy uprawnionego geodety wykonującego pracę i projektanta.

Akty prawne

- ustawa z dnia 23 lipca 2003 r. o ochronie zabytków i opiece nad zabytkami (tekst jedn. Dz. U. z 2018 r. poz. 2067, z późn. zm.)
- ustawa z dnia 17 maja 1989 r. Prawo geodezyjne i kartograficzne (tekst jedn. Dz. U. z 2017 r. poz. 2101, z późn. zm.)
- rozporządzenie Ministra Administracji i Cyfryzacji z dnia 2 listopada 2015 r. w sprawie bazy danych obiektów topograficznych oraz mapy zasadniczej (Dz. U. z 2015 r. poz. 2028)
- ustawa z dnia 16 kwietnia 2004 r. o ochronie przyrody (tekst jedn. Dz. U. z 2018 r. poz. 1614, z późn. zm.)
- rozporządzenie Ministra Kultury i Dziedzictwa Narodowego z dnia 2 sierpnia 2018 r. w sprawie prowadzenia prac konserwatorskich, prac restauratorskich i badań konserwatorskich przy zabytku wpisanym do rejestru zabytków albo na Listę Skarbów Dziedzictwa oraz robót budowlanych, badań architektonicznych i innych działań przy zabytku wpisanym do rejestru zabytków, a także badań archeologicznych i poszukiwań zabytków (Dz. U. z 2018 r., poz. 1609)

Opracowanie:

Narodowy Instytut Dziedzictwa,

Zespół ds. ekspertyz i analiz krajobrazu i zieleni zabytkowej:

K. Balik, M. Lisowska, dr D. Sikora, dr R. Stachańczyk, dr M. Świątkowski, I. Wildner-Nurek,

Warszawa 2019